

TITO V ITALIJI

V prvi polovici decembra bo jugoslovanski predsednik, maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito prvič uradno obiskal našo državo. S tem bo vrnil obisk naše predsedniku Saragatu, ki si je mudil lani na obisku v Jugoslaviji. Vendar pa Titov obisk v Italiji vsekakor ne bo predstavljal samo formalne, vljudnostne vrnitve obiska predsedniku Saragatu, temveč bo samo potrdil vsa dosedanja prizadevanja in stanje italijansko-jugoslovanskih odnosov.

Obisk jugoslovanskega predsednika v Italiji prihaja vsekakor v času, ko vlada na svetu, na srečo še najmanj v Evropi, cela vrsta političnih napetosti, od bližnjega vzhoda do Vietnama. Zato nam bo sobesednik iz sosednje, prijateljske Jugoslavije verjetno vedel veliko povedati o nevrščeni državi in gibanjih v Aziji in Afriki, ki postajajo čedalje pomembnejši činitelji na odru svetovnega političnega dogajanja. Tudi položaj Jugoslavije, ki ne pripada nobenemu iz obstoječih blokov na svetu, njena samostojna zunanja, pa tudi originalna in prizadvena notranja politika, vse to so činitelji, ki bodo vsekakor zanimali naše najvišje predstavnike, saj Italija marsikd v svoji zunanji politiki kaže težnjo k razumevanju in sodelovanju ne samo v evropskem, temveč tudi v celotnem svetovnem prostoru.

Seveda pa bodo med jugoslovanskim in našim

predsednikom ter njuni sodelavci potekali razgovori tudi o odnosih med obema deželama. Kljub prepričanju in spoznanju, da je obmejno sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo danes lahko marsikomu vzor na svetu za zares zgledno prijateljsko sodelovanje in da je jugoslovansko-italijanska meja ena najbolj odprtih meja v Evropi in na svetu, je zagotovo med državama še cela vrsta vprašanj in novih problemov, ki jih bo treba še rešiti. Tu imamo v prvi vrsti v mislih slovenskonacionalno manjšino v naši državi in tudi italijansko nacionalno manjšino v Jugoslaviji, kjer bo vsekakor potrebno razrešiti še marsikatero vprašanje. Tu je seveda zelo prisotno gospodarsko sodelovanje in trgovinska menjava, ki ju bo treba še poglobiti in razširiti ter še cela vrsta drugih vprašanj, ki so vsekakor dozorela za ugodno in prijateljsko rešitev.

Ko pozdravljamo prihod jugoslovanskega predsednika v našo državo, mu želimo, da bi se pri nas počutil čim bolje, kajti prepričani smo, da bo povsod, kamor bo prišel pri nas, našel na simpatije in prijateljsko gostoljubnost. In končno, italijanska demokratična javnost ne bo videla v Titu samo najvišjega poglavarja sosednje, prijateljske Jugoslavije, temveč tudi legendarno osebnost in posebnost protifašističnega boja ter borca za demokracijo in pravično ureditev sveta.

29. NOVEMBER-ROJSTNI DAN NOVE JUGOSLAVIJE

Jugoslovanski narodi, med njimi seveda tudi slovenski narod, praznujejo vsako leto 29. november kot svoj državni praznik-ustanovitev nove Jugoslavije. Tega dne leta 1943 so namreč v Jajcu položili temelje novi Jugoslaviji-demokraciji, federativni in socialistični državi enakopravnih jugoslovanskih narodov.

Od tistega zimskega večera 1943. leta, ko so se v Jajcu sredi okupirane Evrope zbrali predstavniki vseh jugoslovanskih narodov, je torej minilo že več kot četrto stoletje. In zato lahko rečemo, da je nova Jugoslavija stara 27 let, čeprav je takrat divjala vojna in je do svobode moralo preteči šepoldrugo leto. Že takrat, v Jajcu 1943. leta, so položili tiste temelje, na katerih počiva današnja socialistična Jugoslavija: prvi in najvažnejši temelj je ned-

vomno federativna ureditev Jugoslavije po nacionalnih republikah. Tako so tudi Slovenci prvič v zgodovini dobili svojo republiko, svojo državo v okviru Jugoslavije. Že takrat, 1943. leta, je AVNOJ razglasil načelo, da morajo priti v okviru bodoče Jugoslavije, s tem pa tudi Slovenije oziroma Hrvaške, vsi tisti Slovenci in Hrvati, ki jih je bila krivična rapalska pogodba po prvi svetovni vojni prisodila Italiji. Danes lahko za- pišemo, da se je to načelo po zmagi protihitlerjevske koalicije tudi v glavnem uresničilo: Istra je pripadla Hrvaški, Slovensko primorje pa republiko Sloveniji, čeprav je še precej Slovencev ostalo v Italiji, zlasti na Tržaškem, Goriškem in seveda v Beneški Sloveniji. Drugo, pglavitno načelo tega zasedanja je bila socialistična ureditev bodoče Jugoslavije, načelo, ki ga Ju-

goslavija uresničuje prav tako že 27 let. Socializem, ki je šele po drugi svetovni vojni prestopil okvire prve socialistične dežele na svetu, Sovjetske zveze, je postal v današnjih pogojih svetovni pojav, ki zajema čedalje več dežel vsega sveta in vlada kot dominantna v sodobnem življenju. Tu gre za pravično družbeno ureditev, ki hoče in želi družbene dobrine porazdeliti enakomerno vsem, dati slehernemu po njegovih sposobnostih, v zunanji politiki pa stremi po enakopravnosti, miroljubnem sožitju med narodi in se bori proti izkoriščanju šibkejših narodov in držav. Takšna je tudi zunanja politika nove Jugoslavije in se konkretno najbolje kaže prav v odnosih z Italijo, kar dokazuje, da se da razumno, pametno in prijateljsko marsikaj storiti z dobro voljo, razumevanjem in dobrimi odnosi

tudi med deželami z različnim družbenim sistemom. In tudi za vse to lahko iščemo osnove že pred 27. leti, ko so poglagali 29. novembra temelj novi Jugoslaviji.

GOSPODARSKO SODELOVANJE MED SLOVENIJO IN VIDEMSKO POKRAJINO

Sodelovanje Slovenije pri kaninski žičnici in matajurskem središču

Videmski sporazum naj se razširi na vso Furlanijo in Julijsko krajino na tej strani meje ter do Ljubljane in Istre na jugoslovanski strani - Načrt za skupne naložbe kapitala za industrijsko dejavnost v Beneški Sloveniji

Med nedavnim obiskom slovenske vladne delegacije v videmski pokrajini (o tem smo podrobneje preročali že v prejšnji številki) je bilo veliko govora tudi o gospodarskem sodelovanju in povezovanju med Slovenijo in našo pokrajino.

Tako so slovenski vladni predstavniki zastavili vprašanje razširitve con po videmskem sporazumu, v skrajnem primeru pa so bili tudi za zamenjavo videmskega sporazuma z drugim sporazumom, ki naj zajame vso Furlanijo in Julijsko krajino na eni strani ter slovenske dežele do Ljubljane, Istro in Reko. Dalje obstaja vprašanje skupnih vlaganj in tehničnega sodelovanja, obravnava kontingentov (od 1 do 3 milijard) v konvertibilni valuti ter zmanjšanje ustrezne obrestne mere od 6 na 3 odstotke.

«Sprejemamo tudi predloge glede kaninske žičnice in sodelovanje pri matajurskem središču», so dejali vladni predstavniki iz Slovenije, «kajti tako ustrezamo tudi obmejnemu prečivalstvu manj razvitih področij».

Predsednik tolminske občine ing. Ferdo Papič je tudi izrazil zainteresiranost za turistični razvoj Matajurja in Kanina in načrt skupnih naložb kapitala za industrijsko dejavnost v Beneški Sloveniji, kjer je treba dvigniti ekonomsko moč tega nerazvitega področja. Navedel je več oblik podobnega sodelovanja z avstrijsko Koroško in to, da so nekatera podjetja v Sloveniji pripravljena dati svoj prispevek

v ta namen za gradnjo tovarna tem področju.

Predstavniki videmske trgovinske zbornice dr. Job je dalje formuliral nekaj novih predlogov (gradnjo kanala do Donave) in nujnost preučevanja etničnih podobnosti in okviru kulturnega sodelovanja.

Predsednik videmske po-

krajine odv. Turello je zagotovil slovenskim vladnim predstavnikom, «da sprejema nekatere izmed predlogov načelnika slovenske delegacije». Izrecno je omenil le tehnične komisije, finančno sodelovanje, razširitev obmejnega pasu itd.

Za priznanje manjšinskih pravic

Pred kratkim so se v Lausanni (Švica) sestali predstavniki beneško slovenskih in furlanskih izseljenskih organizacij. Po obširni in temeljiti razpravi so sprejeli skupen, zaključni dokument, v katerem je med drugim rečeno:

«V zvezi s skupnimi predlogi, ki so jih navzoče organizacije že predložile na prvem deželnem sestanku izseljencev in ki so skušali omejiti prisilno izseljevanje ter omogočiti povratek vsaj dela emigrantov, ugotovljamo, da je prvi deželni načrt za gospodarski in ekonomski razvoj popolnoma propadel, še posebno kar zadeva večjo razpoložljivost delovnih mest in omejitev neravnovesja med posameznimi področji.

Navzoče organizacije zahtevajo zato, naj se v okviru drugega deželnega načrta in državnega načrta ter na osnovi socialne in gospodarske politike izdajo novi in konkretni ukrepi, ki naj bi v petletju 1971-75 uvedli res korenite in učinkovite

spremembe. Prepričani smo, da bi se morala dežela zavzeti za rešitev problemov, ki prizadevajo našo skupnost v celoti in zahtevati od države izredni prispevek na osnovi člena 50. posebnega statuta. Morajo so dokončno omejiti in spremeniti vojaške služnosti, ki onemogočajo ali resno otežujejo razvoj večjega dela furlanske pokrajine».

Potem sledi v omenjenem dokumentu sedem konkretnih točk, oziroma zahtev, izmed katerih so zlasti važni zadnji dve točki, ki se glasita:

«Rešitev etničnih in socialno gospodarskih problemov slovenske manjšine v videmski pokrajini, kateri se morajo priznati vse pravice narodne manjšine in okrepitev šol v Furlaniji na vseh nivojih in tudi razvitje primernih univerzitetnih inštitutov, ki naj bi bilo v kulturno in znanstveno spodbudo. Pri tem naj se seveda upoštevajo vse te težnje in zahteve».

Umrl je Franc Kavs

Kolegi v slovo

Pred kratkim nas je pretresla vest, da je nenadoma, dobesedno sredi dela, omahnil v smrt urednik Primorskega dnevnika Franc Kavs.

Naš pokojni kolega se je rodil 13. novembra 1913. v Cezsoči. Solo je nekaj let obiskoval tudi v Ciril-Metodovi šoli pri Sv. Jakobu v Trstu. Pozneje je maturiral na trgovskem tehničnem zavodu «Leonardo da Vinci» v Trstu. Še zelo mlad je bil povezan s skupino mladih fantov na Tolminskem in Bovškem, ki so neustrašno nastopali proti tedanjemu fašističnemu zatiralcu in potujčevalcu. Kot neutrušen smučar in planinec je premnogokrat po nevarnih gorskih poteh prenašal čez mejo slovensko pisano besedo, ki so jo hoteli tu pri nas dokončno zatreti. S skupino svojih fantov je deloval in bil povezan z drugimi skupinami na Tržaškem v marsikateri drzni akciji vsa leta tja do 1940. leta, ko so se začele po vsej Primorski množične aretacije. Tedaj so aretirali tudi njega in ga prepeljali najprej v tržaške, potem pa v rimske zapore. V skupini 60 obtožencev je leta 1941. stal na zatožni klopi pred fašističnim posebnim sodiščem, ki se je tedaj za ta demonstrativni proces-Tomažev proces preemestilo v Trst. Obdolžen je bil vrste «protidravnih» dejanj, od požigov šol-potujčevalnih, prenašanja prepovedane literature do terorističnih dejanj in do poskusa atentata na Mussolinija. Bil je obsojen na smrt. Kasneje je bil pomiloščen na dosmrtno ječo in odpeljan v kaznilnico Porto Longone, odkoder se je rešil še pred koncem vojne in se zatekel v Bari v tamkajšnje zbirališče partizanov.

Od tu je pozneje prišel v Jugoslavijo. Takoj po osvoboditvi je bil nekaj časa zaposlen pri «Ljudski pravici» v Ljubljani, oktobra 1945 pa se je pridružil uredniškemu kolektivu «Primorskega dnevnika», kjer je ostal vse do svoje smrti. Bil je tudi odlikovan z redom zasluge za narod, pred nedavnim pa je bil v skupini petih urednikov «Primorskega dnevnika», ki je dobila Tomsičevo nagrado za svoje petindvajsetletno časnikarsko delo.

Tudi mi se pridružujemo splešni žalosti ob njegovi smrti in izrekamo svoje najgloblje sožalje tako njegovi družini kot uredništvu «Primorskega dnevnika».

«Krasna si bistra hči planin, brdka v prirodni si lepoti» je zapisal veliki slovenski pesnik Simon Gregorčič v svoji pesnitvi «Soči». In res, ni je lepše doline kot je Soška, ljubitelji narave nam to potrjujejo iz dneva v dan. s svojimi številnimi obiski

IZ KANALSKE DOLINE

Važni sklepi občinskega sveta v Trbižu

Gradbeništvo, šolstvo in turizem najbolj pereči problemi trbiške občine

Občinski svet je na svoji zadnji seji na široko razpravljaval o administrativnem programu, ki ga je pripravil odbor in ki predvideva izvedbo številnih javnih del v dobi petih let. Kot znano, sta v občinskem odboru zastopani krščanska demokracija (DC) in enotna socialistična stranka (PSU). Na listi DC so bili izvoljeni župan Stoffie, odbornik za javna dela Piovesana, odbornik za turizem Faleschini in odbornik za šolstvo in industrijo Klavara; socialdemokrati pa so namestnik župana in odbornik za javna dela Erbet Rosenwirth, odbornik za trgovino Svetina in odbornik za higieno in javno zdravstvo Kravina.

V načrt so zato vključili vse sektorje in socialno-ekonomske dejavnosti od gradbeništva, šolstva in asistencije do turizma, industrije, trgovine in kmetijstva.

V prvi vrsti se bodo držali regulacijskega plana, ki predvideva gradnjo ljudskih hiš, predvsem v Trbižu, kjer je stanovanjska kriza največja.

Odbor se bo moral obvezati, da bo poskrbel za redno delovanje znanstvenega liceja, za ojačenje strokovne šole in otvoritev ženskega oddelka te šole ter tudi za ustanovitev tečajev slo-

venskega in nemškega jezika.

Glede zdravstvenih ustanov je že v gradnji moderen ambulatorij, ki bo zadostil vsem lokalnim potrebam. Še naprej, kot je bilo to se-

IZ REZIJANSKE DOLINE

Komunski urad v Učeji

V preteklosti smo že dosti pisali o velikih težavah, ki jih imajo ljudje z Učeje zaradi velike oddaljenosti od Ravence, kjer je sedež rezijanskega komunuma, kamor spada tudi Učeja. Učeja sicer naravno gravitira na Tersko dolino in je že bila priključena h komunumu Brdo, a po dolgih bitkah je zmagala Rezijska in sedaj spada ta zakotna hribovska vasica administrativno spet pod njeno okrilje.

Da ne bo potrebno ljudem iz Učeje po 70 kilometrov dolgi poti do sedeža komunuma v Ravenci in nazaj, so sklenili, da bodo v Učeji odprli komunski urad, kamor bo prihajal uradni vsakih 14 dni in opravljal oziroma prevzemal vsa komunska posla. Ljudje so tega sklepa zelo veseli, če že niso zmagali pravde, naj jim vsaj prihranijo nekaj časa in stroškov, ki so vedno v

daj, se bo občina zavzemala tudi za turistični razvoj trbiškega področja (v kratkem bodo pričeli graditi kopališče in kursaal).

Tudi trgovino bo treba boljše proučiti in zaščititi lokalne trgovce. V ta namen bodo preuredili tudi tržnico in uvedli nova pravila za potujoče kramarje.

Pri vsem tem pa bodo seveda morali sodelovati tudi občani, ker brez njih ne bo mogoče priti do resničnega socialnega in ekonomskega napredka.

IZ NADISKE DOLINE

Končno je pricurljala voda

Nujno potrebno je ojačiti vso vodovodno mrežo - Izredno težko stanje v poletnih mesecih

Koliko veselja je bilo po vseh Nadiške doline, ko so se ljudje zjutraj prebudili in zagledali po več mesecih suše zopet mokra tla; po nekaj dneh je pricurljala tudi voda. Bili smo v Petejahu in domačini so nam povedali koliko težav imajo zaradi slabega vodovoda, ki povrh tega daje menda tudi nezdravo vodo.

Zaradi suhega vremena se je rezervar popolnoma izpraznil in zato je morala cela vas hoditi po vodo daleč stran k cesti pri Muzonu. Tam je bila vedno dolga vrsta ljudi, starih in mladih, da so pričakali polno posodo vode in jo nesli domov vsaj za najnujnejše potrebe. Ker imajo tudi tukaj več pralnih strojev, jih seveda gospodinje niso mogle uporabljati in so hodile prat k studencem, kar je zahtevalo zopet truda in časa. Pomanjkanje vode pa niso občutile samo gospodinje in živinorejci, ki so tudi morali voziti vodo za napajanje, ampak tudi osnovna šola, gostilna in drugi lokali.

Trenutno se je stanje zboljšalo, a ljudje ne bodo pozabili težav, ki so jih letos imeli zaradi pomanjkanja vode, zato želijo, da bi komun čimprej poskrbel, da se poveča vodovodni rezervar in tudi popravi, da ne bo izgubljal vode, če ni mogoče zajeti še kakšnega drugega izvira.

Danes je mnogo večja uporaba vode kot je bila nekdanj. Pomislimo samo koliko pralnih strojev imamo, kopalnic in stranišč na izplakovanje. Nujno bi bilo torej potrebno ojačiti vodovodno mrežo, saj je Nadiška dolina bogata vode. Seveda je vse to v zvezi s stroški, a mislimo, da ni tako težko priti do potrebnih sredstev, saj dežela daje v te namene velike prispevke in tudi komun bi lahko nekaj dal, saj je pitna voda najosnovnejša življenjska potreba.

Cesta v Mečano še vedno slaba

Špeterski komun ima že vse ceste dobro urejene in asfaltirane, razen one od Puoja do Podra nad Kosto in pa kos do Mečane, ki je dolg okoli tri kilometre. Skrajni čas bi bil, da bi komun poskrbel tudi za to cesto, saj so prav ceste prvi predpogoj za razvoj turizma in drugih dejavnosti, za katerim stremimo vsi, da bi si utrle pot. V naše kraje zelo radi prihajajo turisti, ker so lepi, zato je pa treba poskrbeti, da bodo tudi vsem dostopni.

Odobren proračun za prihodnje leto

V Špetru predvidevajo toliko izdatkov kot dohodkov. Pred dnevi se je sestal komunski svet, da je razpravljaval o proračunu (bi-

lancio di previsione) za leto 1971 in ga nazadnje tudi odobril. Predvidevajo 376 milijonov lir izdatkov in ravno toliko dohodkov. Dogovorili so se tudi, da bodo nabavili mehanograf, da bodo na ta način olajšali anagrafsko in volilno štetje. Ob zaključku zasedanja pa so še razpravljali o nekaterih

notranjih komunskih zadevah.

Smrtna kosa

Dne 8. novembra je umrl Lorenzo Mario Jussig iz Ažle. Pokopali smo ga na domačem pokopališču v spremstvu številnih znancev in prijateljev tudi iz okoliških krajev, ki so zasuli njegov grob s cvetjem.

Sv. Lenart

Umrl 14 dni po nesreči

Vse je zelo presunila žalostna novica, da je umrl 33 letni Giovanni Pikon, doma iz Pikonov. Pikon je dne 4. novembra padel z voza in se udaril v glavo. Ker je naslednji dan čutil hujše bolečine, je šel na materin navšet k zdravniku v čedadsko bolnico, kjer so ga pa takoj poslali v bolnico v Videm, ker so slutili, da gre za težji primer. Njegovo stanje

se je iz dneva v dan slabšalo in po dveh tednih je umrl zaradi notranje krvavitve.

Poroke

Poročila se je naša vaščanka Roza Zdravlič z Jean Charles Aimè iz Collemiera in pa Remo Sibau s Colette Migeon iz Marseille (Francija).

Vaščani želijo obema paroma dosti veselja in sreče v zakonskem življenju.

Srednje

Pogozdili bodo goličave

Pretekli teden je prišla k nam skupina tehnikov, ki jih je poslala Furlanska ustanova za hribovsko gošpodarstvo, da so si skupaj z našim županom ogledali nekatera komunska zemljišča, ki jih nameravajo pogozditi. V načrtu imajo posaditev več desetisoč smrek, macesnov in borovcev, da bodo s tem preprečili trganje zemeljskih plazov. V srednjem komun se namreč pogostoma trgajo plazovi, ki zasujejo cesto in tako ostajajo nekatere vasi večkrat izolirane. To se dogaja zlasti ob hudih nalivih, pa tudi na pomlad, ko odleže sneg.

Ojačenje vodova

Te dni so pričeli v Srednjem z napeljavo novih vodovodnih cevi od izvira Kum, ki daje pitno vodo večini vsem tega področja. Ko bo delo končano, bodo tako vasi kot so Gorenji in

Dolenji Trbilj, Police, Gnidovica, Klinec, Preserje in Vrh, kjer je bilo največkrat pomanjkanje te dragocene tekočine, imele vedno v vseh letnih časih dovolj vode.

Delo je prevzelo neko specializirano podjetje, ki ga je izlicitiralo na dražbi, ki jo je razpisal komun, stroške, ki znašajo 57 milijonov lir, pa bo vzdržala dežela.

Huda prometna nesreča

Pred dnevi se je dogodila zelo huda prometna nesreča, ki bi lahko imela še hujše posledice. Bernjak Lorenzo, star 50 let, je padel s furgona, ki je vozil z veliko brzino. Vrata tega vozila so se namreč nenadoma odprla in mož je z vso silo priletel ob asfalt. Takoj so ga prepeljali v čedadsko in nato vidamsko bolnico, kjer so zdravniki izjavili, da bo ozdravil, če ne nastopijo komplikacije, v teku enega meseca.

Čedad

Demografsko gibanje meseca oktobra

Število rezidentnega prebivalstva v čedadskem komunu te zadnje čase nekoliko narašča. Danes šteje

čedadski komun 11.032 ljudi. Meseca oktobra je bilo tako-le gibanje prebivalstva: rojstev 5, smrti 9, priseljenskih ljudi 73, izseljencev pa 38.

Podbonesec

Mali obmejni promet

Mali obmejni promet med našimi kraji v Beneški Sloveniji in sosednim kobarškim področjem je bil meseca oktobra nekoliko šibkejši kot meseca septembra, vsekakor pa zadovoljiv, saj je v tem času preokračilo mejo 180.997 ljudi in sicer 150.684 italijanskih državljanov in 29.911 jugoslovanskih, z dvolastniško izkaznico pa je bilo iz obeh strani 402 prehodov. Največ prometa je bilo skozi obmejni prehod v Štupci, kjer so jih zabeležili 176.999, skozi ostale prehode pa je

bilo tako le gibanje: skozi Učejo 652 Most na Nadiži (Ponte Vittorio) 778, Most Mišček 711, Most Klinec 180, Polava 478, Solarje pri Dreki 424, Kum 26, skoziprehode v Idrijski dolini pa jih je bilo vsega skupaj 48.

Nesreča

Hudo se je ponesrečil v gozdu 50 letni Battistig Silvio iz Gorenje vasi. Mož je padel in dobil hudo rano na glavi, zaradi katere so ga iz čedadске bolnice prepeljali na nadaljnje zdravljenje v vidamsko bolnico. Ozdravil bo v poldrugem mesecu.

Laže preprečiti kot popravljati škodo

Nujno potrebno je do konca zgraditi obrežne nasipe ob hudourniku Bartolo in drugje

Pred nedavnim sta na povabilo župana obiskala našo občino glavni direktor deželnega odbora za kmetijstvo dr. Querini in direktor avtonomne sekcije za hribovsko bonifikacijo kompresorija Tilment - Bela dr. Kravina, da so skupaj razpravljali o hidro-geološki ureditvi voda, zlasti hudournika Bartolo, kjer še ni dokončan obrežni nasip, in hudournika Casarenza. Ta zadnji teče skozi Žabnice in je zato nevarno, da voda odnese obrežni nasip in poplavi

vas. Laže je prav gotovo preprečiti škodo kot pa jo popravljati, ker nihče ne ve kakšne posledice bi utegnili prinesiti poplava.

Gostje in župan so šli na lice mesta, da so se na lastne oči prepričali o kritičnem položaju. Domačini pričakujejo, da bi v kratkem pričeli z deli, ker še niso in ne bodo pozabili strašne povodnji, ki so jo doživeli novembra 1966 leta, ko so morali prestatati toliko strahu in utrpeli tolikšno škodo.

IZ IDRIJSKE DOLINE

Cesta Prapotno - Kravoret asfaltirana

Končno je tudi cesta, ki vodi iz Prapotnega v Kravoret, popravljena in asfaltirana. Kravoret je mali zaselek, kjer je zelo dobro obiskovana gostilna in je posebno ob nedeljah v tej okolici vse polno avtomobilov in drugih motornih vozil. Promet se je sedaj vršil zelo težko, ker je bila cesta ozka in je dostikrat prišlo tudi do trčenj. Sedaj so cesto razširili in tudi asfaltirali. Vse stroške za to delo je vzdržalo deželno priselništvo za kmetijstvo.

Ureditev ceste v Čelo

Končno vodi tudi v Čelo (ali v Čalo) dobra cesta, ki je bila do konca urejena te dni. Stroški za to delo, ki jih je vzdržal prapotniški komun, znašajo 24 milijonov lir.

Dela v teku

Zaradi popravila ceste Prapotno-Podrske se bo vršil ves promet izmenoma enosmerno in z zmanjšano brzino. Dela bodo verjetno končana do 31. dec. t.l. in zato velja ta poziv vse do tega datuma.

zvezi z dolgim potovanjem od Učeje do Ravence in nazaj.

Novo vodstvo v podporni ustanovi

Na zadnjem zasedanju komunske podporne ustanove ECA (Ente comunale assistenza) so izvolili novo vodstvo. Za predsednika je bil izvoljen Gino Clemente iz Stolbice; drugi člani vodstva pa so: Benito Zuzzi iz Osojan, Sabino Bobaz iz Lišec, Pietro Naida iz Sv. Jurija in Giordano Di Leonardo iz Ravence.

Deželni prispevek za kanalizacijo

Deželni priseljenec za javna dela dr. Masutto je te dni sporočil našemu županu, da je dežela sklenila dati prispevek v višini 90% na celotne stroške 16 milijonov za kanalizacijo v Njivi in isto višino na 4 milijone lir za kanalizacijo v Koritih. Z deli bodo pričeli na pomlad.

Huda prometna nesreča

Zelo hudo se je ponesrečil blizu Pordenona 46-letni brusač Giovanni Del Negro iz Stolbice. Ko je šel po cesti, ga je podrl na tla nek tovornjak in ga hudo poškodoval. Pri nesreči si je Del Negro zlomil obe nogi in dobil še več drugih hudih poškodb in zato so si zdravniki pridržali prognozo.

IZPOD KOLOVRATA

Sklepi komunskega sveta

Komunski svet v Dreki, ki se je sestal pretekli teden, je kot prvo točko dnevnega reda sprejel proračun (bilancio di previsione) za leto 1971. V prihodnjem letu predvidevajo toliko izdatkov kot dohodkov in sicer 52 milijonov 682 tisoč in 465 lir. Sklenili so tudi, da bo komun pristopil h konzorciju za urbanistični načrt Nadiške doline in za ustanovitev tehničnega urada komuni tega področja. Ob zaključku so še razpravljali o najemu 19 milijonov lir posojila za gradnjo nevega komunskega sedeža in o nekaterih drugih zadevah administrativnega značaja.

Nesreča ne počiva

V čedadsko bolnico so morali peljati Maria Trušnjaka iz Dreke, ker se je hudo ponesrečil pri prevažanju hodov. Zaradi hude rane na glavi in krvavitve so zdravniki izjavili, da se bo moral zdraviti najmanj tri tedne.

Sprehod skozi slovensko književnost

JURIJ DALMATIN

Ime Jurija Dalmatina je poleg Trubarjevega imena gotovo največje ime slovenske protestantske književnosti. Če se danes ozremo samo na njegovo gigantsko delo, prevod in natis celotnega svetega pisma, oziroma biblije, potem zares strmimo nad velikim podvigom tega našega rojaka, ki je s svojim prevodom Biblije nedvomno postavil trdne temelje slovenskega knjižnega jezika in književnosti.

Viri poročajo, da se je Jurij Dalmatin rodil okrog 1574. leta v Krškem. Sodeč po njegovem priimku lahko sklepamo, da je izviral njegov rod iz Dalmacije, čeprav je ugotovljeno, da se je njegov oče že poslovenil. Do osemnajstega leta se je šolal v domačem kraju, kasneje pa je končal univerzo v Tubingenu. Ker je bil revnih staršev sin, je med študijem skrbel zanj Trubar ter ga uvajal v slovstveno delo. Dalmatin se je odločil za prevajalca svetega pisma in, ko je leta 1572. prošil za službo v domovini, je prošnjo lahko že podprl s slovenskim prevodom začetka svetega pisma (petero Mojzesovih knjig).

Poleti 1572. je prišel zapridigarja v Ljubljano. Dasi ni imel vodilne vloge, je vendar opravil važne službe. Leta 1585 je dobil župnijo Skocijan pri Turjaku. Vendar je ostal v Ljubljani in prepustil župnijo svojemu namestniku. Dalmatin je umrl v Ljubljani 1589. leta.

Svoje prvo slovensko besedilo je videl Dalmatin natisnjeno v Trubarjevi pesmarici 1567. leta. To je bila pesem Ena srčna molitev zoper Turke, posneta po nemški pesmi.

Leta 1578. je dokončal svoje velikansko delo, prevod celotnega svetega pisma. Toda šele konec 1580. leta je dosegel, da so natis biblije resno vzeli v preses. Najprej naj bi rokopis pregledali in odobrili vodilni teologi in končno so sklenili, da bodo pregled opravili v Ljubljani, kjer se je konec avgusta 1581. leta končno le zbrala revizijska komisija. Po dveh mesecih dela je komisija končno odobrila prevod. Vendar pa zborovanje tolikih teologov ni moglo ostati v Ljubljani prikrito in ko je ljubljanski škof zvedel za priprave natisa protestantske biblije, je dosegel, da so prepovedali njen natis

v Ljubljani. Zato se je moral Dalmatin ozreti po tujini, kjer naj bi našel najustrenejšega tiskarja. Končno je našel knjigarja Samuela Selfischa v Wittenbergu, ki je bil pripravljen natisniti 1500 izvodov biblije za 1600 goldinarjev.

Tako se je Dalmatin odpravil na pot, kajti sklenjeno je bilo, da bo sam nadzoroval tisk biblije. Ko je 29. maja 1583. Dalmatin sklenil pogodbo s Selfischom, se je začelo živahno delo. Že 9. novembra je bil tisk biblije končan, to pa je pomenilo, da so ga opravili v pičlih pe-

lih mesecih. Res je treba tako Dalmatinu kot takratnim tiskarjem priznati, da so izredno lep tisk biblije, ki je bil tudi nenavadno obsežen, opravili za tiste čase v zares rekordnem času. Tako je torej Dalmatinova Biblija končno izšla z letnico 1584 in prekaša tako po obliki, kot z lepim tiskom in dobri mi lesorezi vse druge slovenske knjige 16. stoletja.

Potem je bilo treba Biblijo spraviti v domovino. V nekem smislu so jo morali tihotapiti v sodih, da bi avstrijske oblasti ne zaplenile pošiljk. Zato so sklenili po-

slati knjigo na Slovensko po najrazličnejših kanalih.

Dalmatin je opravil svoj prevod Biblije v desetih letih brez slovenske šole in brez slovarja. Kljub temu je njegovo delo izredno delo in jezikovna umetnina, ki je dolgo nihče ni prekosil. Dalmatin je imel namreč slovenski jezik v oblasti in bil tudi spreten oblikovalec novih besed. In še nekaj. Proti-reformacija je v nekem smislu prizanesla njegovemu delu. Biblije niso požigali tako kot ostale slovenske protestantske knjige, ker so jo slovenski katoliški

duhovniki sami uporabljali pri bogoslužju, ker niso preprosto imeli drugega prevoda svetega pisma. V tem smislu je Dalmatinova biblija še dve sto let po svojem izidu služila in pomagala vsem, ki so hoteli pisati slovensko. Zato je upravičeno vgrajena v temelj našega jezika in književnosti in popolnoma prav je storila založba Mladinska knjiga v Ljubljani, ko je lansko leto izdala faksimilirano izdajo Biblije ter s tem znova izrazila dolžno spoštovanje Juriju Dalmatinu in njegovemu delu.

ZA NAŠE DELO

Kaj bomo delali meseca decembra

NA POLJU orjemo za spomladansko setev predno zmrzne zemlja. Čim bolj se zemlja obrača, več nam vrača, pravi stari slovenski pregovor. Nobeno obračanje zemlje ne koristi toliko kot prav jesensko ali predzimsko. Mraz zoro zemljo pretrese, zdrobi in zrahlja kepe. Kdor zorje svoje njive že v jeseni, spomladi obdeluje dosti lažje kakor tisti, ki pušča njive čez zimo nezorane. S polja pobirimo pravočasno zadnjo zelenjavo, da nam ne zmrzne.

NA TRAVNIKIH nadaljujemo z iztrebljanjem mahu. S kamenitih in zaraščenih travnikov in pašnikov pobiramo kamenje in odstranjujemo nepotrebno grmovje. Kjer opazimo na travnikih dosti gladeža, ga zateremo s tem, da stopimo nanj, ga potlačimo in malo posejemo s kalijevo soljo. Danes je krma precej draga, zato moramo skrbeti, da je pridelamo toliko, kolikor je potrebujemo za živino, saj je ta bistveni del našega gospodarstva. Kdor nima dovolj krme, bo imel od živinoreje le malo dobička.

V VINOGRADU je glavno opravilo okopavanje in gnojenje trt. Kot gnojilo uporabljamo domač gnoj, kateremu dodamo nekoliko superfosfata. Že sedaj kopajmo tudi za nove nasade,

da bomo spomladi trte kar zasipali. Količe moramo na tistem koncu, kjer bodo zataktnjeni v zemljo, namazati s karbolinejem ali s katroanom.

V KLETI vino prvič pretakamo. Skrbimo, da bo tam primerno toplo. Paziti moramo na barvo vina in napake takoj odpraviti. Kdor si ne zna pomagati, naj vpraša za svet strokovnjaka. Ni dobro za vino, če imamo v kleti kislino zelje ali repo ali kaj podobnega, ker se navzame slabega okusa.

V SADOVNJAKU škropimo in mažimo drevesa, da zatremo razne škodljivce. Ne pozabimo na gnoj, ki ga drevje tako potrebuje. Z debel strgamo mah in lišaj ter odstranjujemo goste vrhove.

V HLEVU pazimo na primerno toploto, ki mora znašati povprečno 15 stopinj Celzija. Pod 11 stopinjami je prenizka, nad 18 pa previsoka. Kokoši začno ob primernem krmljenju nesti januarja ali februarja. Prashičem dajmo popoln mir, da se hitreje spijajo. Krmimo jih redno, ob določeni uri, z raznovrstno hrano. S snago preprečujemo, da ne bo živina dobila slinavke in parkljevke, ki nastopata ta mesec radi.

Pečina, v kateri je znamenita Landarska jama.

OBIŠČITE • BESUCHEN SIE • VISITATE LA • OBIŠČITE •

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

- ♦ Damska in moška moda
- ♦ Kamgarni in mikane tkanine
- ♦ Preproge strojne in ročne izdelave
- ♦ Otroška, damska in moška tekstilna konfekcija
- ♦ Usnjena konfekcija (plašči, suknjiči, itd.), krzno
- ♦ Usnjena galanterija, čevlji

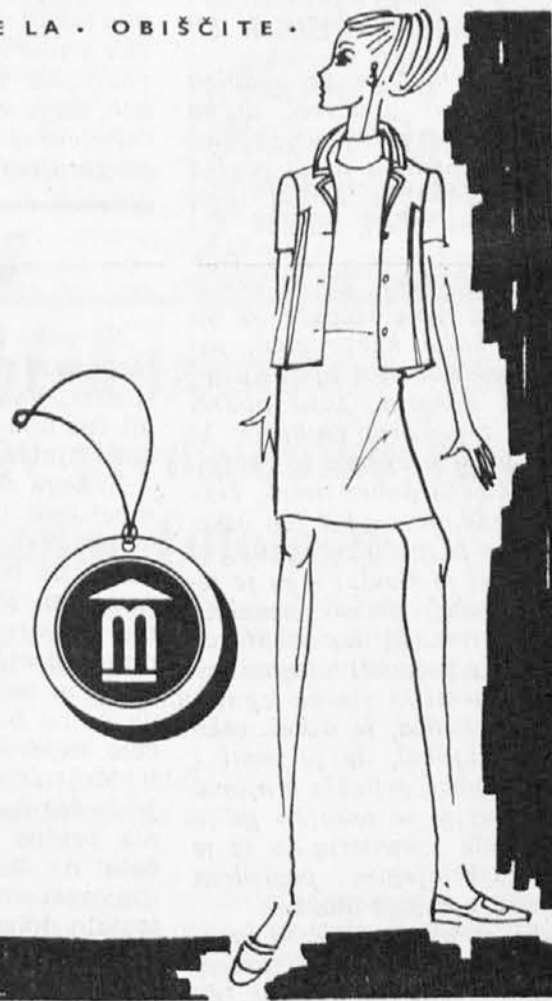
Pri nakupu z devizami ali čeki 10% popust

- ♦ Moda per signora e per uomo
- ♦ Maglie di lana
- ♦ Stoffe colorate
- ♦ Tappeti eseguiti a macchina ed a mano
- ♦ Confezioni tessili per bambini, uomini e signore
- ♦ Confezioni di pelletteria (soprabiti, giacche, ecc.), pellicce
- ♦ Chincaglieria in pellame, scarpe

Sconto del 10% acquistando con valuta estera o con assegni

- ♦ Damen- und Herrenmode
- ♦ Wollstrickwaren
- ♦ Kammgarn- und Streichgarnwebe
- ♦ Maschinengewirke und handgearbeitete Teppiche
- ♦ Kinder-, Damen- und Herren-Textilkonfektion
- ♦ Lederkonfektion (Mäntel, Röcke, usw.), Pelze
- ♦ Ledergalanterie, Schuhe

Beim einkauf mit Devisen oder Schecks 10% Nachlass

France Bevk

Kaplan Martin Čedermac

13

«No, Katina! Kako je?»
Zahotelo se mu je domačnosti.

«Nič. Tako.»

Dekle je skrivalo zardele oči.

«Kako — nič? Zakaj si pa jokala?»

«Ne vem. Saj so vsi jokali». Počakala je, kakor da išče pravega izraza. «Lepo je bilo. Tako lepo je bilo...»

Gospod Martin se je zavzel. Lepo? Spomnil se je mladosti, ko je z otroki zahajal v hiše, v katerih so imeli mrliča; uživali so tujo žalost in tožbo, kakor da sedé pri predstavi. Katina je bila posebno sprejemljiva za tragiko... Zgrozil se je. Ali naj bo mar to, kar se godi, za solze in zabavo?

«Slišiš, Katina! Ali danes, ni bilo nikogar k nam?»

«Ne, nikogar.»

Čudno! Vsako nedeljo po maši so prihajali ljudje, ki so ga prošili za kako uslugo. Zamislil se je...

Katina je odšla na vas, a gospod Martin je vzel časnik. Ni mu bilo do branja. Odšel je v vrt, sedel na klopco pod mladi kostanj, tobačnico je položil na koleno. Pozabil je nanjo. Zagledal se je v roj mušic, ki so poplesavale v soncu.

Polaščal se ga je nemir, ki mu ni izviral le iz živčne napetosti in srčne preobčutljivosti. Plašila ga je zavest neke krivde. Dotlej si je domišljjal, da dodobra pozna svoje du-

hovljane, njihove misli in nagnjenja. Ni računal, da je v njihovih dušah še mnogo skritega vsakdanjemu življenju in njegovim očem. Kar se je zgodilo, ga je obdalo z zadovoljstvom, a obenem s strahom. Še danes jih ne pozna. Bilo mu je, kakor da se za tem spoznanjem skriva neka usodna neznanka.

Katina se je vrnila z vasi.

«Vsi možje so zbrani pred kapelico», je povedala. «O pridigi govorijo.»

«Kaj pravijo?»

«Saj nisem poslušala.»

Sramoval se je svoje radovednosti. Nikoli ni maral, da bi mu ženske prinašale novic iz vasi.

Odšel je v izbo in v zmedenih mislih strmél v senec listov, ki so trepetale na podoštvu, v svetle krožce sonca na podobah. Čas med mašo in večernicami mu ni bil še nikoli tako dolg kot tisto nedeljo. Slednjič je udarilo v zvoničku...

Pred zakristijo so stali možje; bili so skoraj vsi, četudi so po navadi le redki prihajali k popoldanski službi božji.

«No, zdaj pa le!» je poslil vedrost in obstal, ker so mu zastavljali pot. «Je že čas.»

Možje so stali v tesni gruč in strmo gledali izpod čel. Nastalo je nekaj trenutkov tesnega molka, nato so se na dolgo spogledali. Breškon, prvi gospodar v vasi, že nekoliko osivel in visokorasel kot topol, je stopil za pol koraka naprej; bil je cerkven ključar, v prejšnjih časih občinski mož, resnoben, da se za prazen nič nikoli ni zasmeljal ne spregovoril besede.

«Gospod... Nekaj bi radi z vami govorili...» se je stežka odhrkal.

Gospod Martin je razumel.

«Tudi jaz bi rad z vami govoril», je dejal malce negotovo. «Toda ne zdaj. Zdaj ni časa. Po večernicah.»

«Večernic ne bomo zamudili», se je Breškon prisiljeno nasmehnil. «Prej bi radi govorili», je rekel s poudarkom. «Tako!»

Kaplan je bil presenečen, stal je kot okamenel, obšla ga je tiha nejevolja. Svoje glavo v upornosti ni trpel, toda zdaj mu je bilo vzelo vse moči. Če bi bil govoril kdo drug, ne Breškon, ki se zlepa ni prenačil, bi ga bil na kratko in rezko odpravil. Med možmi so bili nekateri bogaboječi, ki se niso sramovali poklekni pred tabernakljem. Zene so stale ob cerkveni lopi in od daleč zrlé s plahimi, zaskrbljenimi pogledi.

«To ste neučakani!» je rekel z rahlim očitkom. «No, dobro — pa se zgovorimo! Saj ne bo dolgo trajalo? Ne?»

«Tako smo rekli... in sklenili...» si je Breškon popravil klobuk in premolknil; besede so se mu zatankile v grlu.

«Ali bo zmeraj tako... kot je bilo danes?»

«Pridigo mislite? Kako naj vem, če bo vedno tako? Tak ukaz je prišel, tega si nisem sam izmislil. Saj si lahko mislite, da je meni najteže...»

«Nam nič manj, verjemite, gospod.»

«Verjamem, verjamem.»

«Pa kdo je to ukazal?»

«Saj sami veste; videli ste ju... Kaj me še vprašujete? Breškon se je ozrl po možeh, ki so se sporazumeli s pogledi.

«Kdo ukazuje v cerkvi?»

Saj, saj. Toda kaj naj bi bil storil proti sili? Kaj naj bi bil storil?»

«Uprli bi se bili», je rekel Breškon po premolku. «Upreti bi se bili morali.»

za naše mlade bralce

Podaljšano življenje

KAKO SE JE ŽENILA VEVERICA

V davnih časih je deček šel skozi gozd blizu svojega rojstnega mesta in srečal starca, ki mu je bilo videti da mu gre zelo slabo. Deček je samo pogledal starca v blede obraze, in že se je napotil k njemu, ga prijel za roko in rekel: « Pojdi! ».

Ne da bi spregovoril še kako besedo, je šel s starcem v mesto, kjer ga je peljal skozi več ovinkastih ulic in z njim stopil v revno hišo. « U sedi se », je rekel in odšel v sosednji prostor. Starec je slišal, kako je deček prosil mater, naj mu da njegovo večerjo, in ko ga je mati vprašala, kako da jo prosi že tako zgodaj popoldne, je slišal dečka odgovoriti: « Srečal sem človeka, ki ima še manj kot mi. Vidi se mu, da je onemogel od lakote, zato mora dobiti nekaj hrane ». Tedaj mu je mati dala, kar je prosil. Deček se je vrnil k staremu možu, postavil predenj krožnik z rižem in ribami in dejal: « Pojej, dobro ti bo delo! ».

Stari mož je nato dolgo zamišljeno opazoval dečka in preiskoval njegov obraz. « Moja podoba je na pogled tako slaba ne zaradi tega, ker sem lačen, temveč ker sem pred nekaj dnevi izgubil svojo ženo. Če se postavim na tvoje stališče, se mi godi boljše kakor tebi, saj sem slaven mož in zaslužim dosti denarja. Zato obdrži zase te uborne dobrine, ki jih imaš ». Potem je zaključil: « Ti si dober deček, škoda je le, da... » Pri teh besedah se je možu zataknilo.

« Kaj je škoda? » ga je tedaj začel deček nenehno spraševati, in ko je starec končno popustil njegovi radovednosti in stavek izgovoril do konca, je deček tako milo zajokal, da je mati z vso naglico pritekla k njima.

« Kaj je se teboj? » ga je vprašala medtem ko se je z zaskrbljenim pogledom zazrla v tujega moža.

« Ker mi tvoj sin ni in ni dal miru », je starec spregovoril, « sem mu razodel, da bo moral pri devetnajstih letih unreti. Škoda dečka, saj je tako dobrega srca! ».

Mati je pobledele kot mrlič in je spočetka obmetavala vedeža z grenkimi očitki, češ zakaj mu gre povedati kaj takega, potem ga je pa začela rotiti, naj ji pomaga dečku podaljšati življenje.

Materina skrb je starca tako globoko ganila, da je storil nekaj, česar ne bi smel storiti noben videc. Rekel je: « Vzemi velik kos mesa kakor tudi primeren vrč rižvega vina ter pojdi... » Starec se je sklonil dečku k ušesu in mu nekaj zašepetal, nakar se je spet vzravnil in nadaljeval: « Tam boš našel dva stara, častitljiva očaka, ki bosta poglabljena v igro šaha. Meso in vino postavi prednja in ne pregovori nobene besede prej dokler igra ne bo končana. Potem jima podari kar boš vzela s seboj, in ju ponižno prosi, naj ti podarita dolgo življenje. Če boš izpolnil vse, kar sem ti povedal, ti bosta pomagala », je starec zaključil.

Deček se je takoj odpravil

na pot. Govorili so, da se je povzpela na zelo visoko goro, toda tega ne ve natančno noben človek. Naj bo že kakor koli, našel je oba v šahu poglabljena očaka, ki sta imela kot led sivi bradi, kateri sta se spuščali v dolgih valovih, njuni čeli sta bili pa tako visoki, da je deček neke časa mislil, da imata posebne vrste pokrivala na glavi.

Počakal je, kakor mu je bilo naročeno, potem pa je ponudil jed in pijačo ter se brez besed zagledal v očaka, ki sta z užitek pojeda dobre. Ko sta končala in sta njuna jezika, ki sta sesala ostanke jedi izmed votlih zob, spet obmirovala, je deček izrazil svojo prošnjo s tako prikupnimi in ganljivimi besedami, da sta se starčka najprej v zadregi spogledala, nato sta si pa pomežiknila in vzela v roke svoje knjige. Po daljšem listanju sem in tja sta se spet spogledala; vsak je vtaknil mezinček svoje leve v uho in sta tako močno podrezala v ušesnih odprtinah, da je v tleh zadonelo.

Potem sta se popraskala po zatilju in ubrala resnost

na obrazu, nakar sta končno podprla čela s svojimi dlanimi in začela premišljevali, kaj naj storita. Navsezadnje, ko je poteklo že precej časa, je prvi oče zolajšanjem spustil dlani s svojega obraza in pomežiknil svojemu tovarišu. Pri tem je s kazalcem svoje desnice narisal po zraku krog z repom navzdol in se muzal. Drugi z zadovoljstvom prikimal in dejal: « Tako bo šlo! ».

Potem je deček videl, kako sta očaka v knjigi številko 19 za njegovim imenom spreminila v 99 s tem, da sta enico skrbno prerasila v devetico.

« Tako! » je prvi izmed starčkov pogledal iznad knjige. « Zdaj se vrni in vedežu povej, naj se nikar več ne drzne smrtnikom povedati, kdaj bodo umrli. Zakaj ljudje se hitro prevzamete ali pa se uleže na vas potirato. In kar je najbolj pomembno: Kaj vas pa briga število vaših let? — Prav tako pa možaku, ki te je poslal sem, povej, da od danes naprej noben vedež, pa naj bo še tako slaven, ne bo več vedel, kje prebivava ».

Kitajska pripovedka

Vrag na žagi

Na neki žagi noben pomočnik ni več hotel stopiti v službo. Vsakogar, kdor je bil čez noč ostal na žagi, so našli zjutraj mrtvega.

Nekega dne pride spet mlad fant mimo in povpraša po delu. Mojster pa ni hotel, da bi še kak človek prišel na žago v smrt. Zato mu je povedal, zakaj ga ne more sprejeti. Pomočnik pa se je le zasmel in izjavil, da se ne boji. Zato si hoče celo zadevo najprej ogledati. Mojster ga je torej sprejel in čez dan je novi pomočnik pridno delal. Zvečer je ostal na žagi in si začel urejevati svoj prostor. Ni trajalo dolgo, pa je prišel vrag. Mladi žagar je ravno tolkel orehe in se ni pustil motiti. Vrag je to videl in je tudi hotel nekaj orehov imeti. Fant je segel v žep in vtaknil vragu kamen v usta. Zdaj je vrag grizel in grizel, kamna pa ni mogel razgristi. Zato je pomočnika vprašal, če so vsi orehi tako trdi. Pomočnik mu je smeje odgovoril:

«Kaj neki, le tvoji zobje so pretopi. Hočem ti jih malo pripiliti, da boš mogel orehe zgristi!».

Vragu se je to zdelo pametno. Zato je privolil, da mu je pritrdil pomočnik glavo v skobelnik. Pomoč-

nik pa je glavo tako pritrdil, da je minilo vragu vse veselje. Ko mu je potem še začel piliti zobe, je vrag stokal in vpil. Prosil je, naj ga izpusti na prosto, toda žagar je pilil veselo naprej. Ko je vrag končno pri svojih bolečinah obljubil, da nikdar več ne bo prišel na žago, ga je pomočnik izpustil. Z največjo naglico je izginil.

Od tedaj naprej se nobenemu za žagi ni nič več zgodilo.

Vrabček

Vrabček, kje boš to zimo zivel, kje se pozimi boš grel?

Tu in tam, vsepovsod! Bom že kje našel kak topel kot.

Kje si boš zajtrk izprosil? Kje opoldne boš kosil?

V jasliah pri konjčku, v hlevu pri voličku in pri pitkaih, petelinčku.

Kje pa boš prenočeval? Kje z družinico boš svojo spal?

Veš, ti muca, kaj sva se zmenila z ženo?

Da ti tega vrabci ne povemo.

Zakaj pa ne, o vrabček moj? Tak rada bi poznala domek tvoj!

Zato, ker nam povedala je neka miš, da ti drugače misliš, kot govoriš!

Sonce in veter

Sonce in veter sta se skušala, kateri bi bil močnejši. Dogovorila sta se, naj zmaga ta, ki bo prisilil popotnika, da sleče plašč.

Veter je začel hudo pihati. Zdolec in krivec sta se stepla ter napravila dež in točo. Hotela sta popotnika prisiliti, naj sleče plašč. Popotnik je od mraza trepetal. Trdno je držal za plašč in se še bolj zavijal vanj.

Cez nekaj časa je veter potihnil.

Vreme se je zvedrilo in sonce se je prikazalo. Sijalo je prav prijazno in upiralo žarke popotniku naravnost v hrbet. Toplota je rasla, sapa je postajala bolj in bolj gorka. Plašč mu je postal odveč. Vrgel ga je z rame in razgrnil na tla ter se vlegel v senco počivat.

Tedaj je veter pripoznal, da je premagan. Spoznati je moral, da se z lepim večer doseči kakor z grdim.

To se je zgodilo v tistem času, ko veverica še ni imela moža.

Jež bi jo rad dobil za ženo, zato ji je vedno nosil podkupnino, naj bi ga vzela. Kolikor jabolč je bilo v okolici, to vse je jež znosil veverici.

«No, dobro, pravi nekoč veverica — vzamem te za moža, ali dober moraš biti».

Jež je vse obljubil od velikega veselja.

Takoj pokliče volka za starešino, lisico za starešinko, zajca za druga, srno za družico. Veverica je bila nevesta, jež pa ženin.

Naredili so veliko svatbo.

Po svatbi pa gre veverica na smreko spat, jež pa za njo. Prideta v gnezdo in ležeta, da bi spala.

«Ti!» je rekla veverica ježu, «pojdi dalje, zelo me bodeš».

Jež je ubogal in se je umaknil nekoliko od nje. Zopet mu reče veverica:

«Ti, pojdi dalje, še vedno me bodeš».

Jež je ubogal in se je umaknil od nje. Tretjič mu zopet reče veverica:

«Ti, pojdi dalje, zelo me bodeš!».

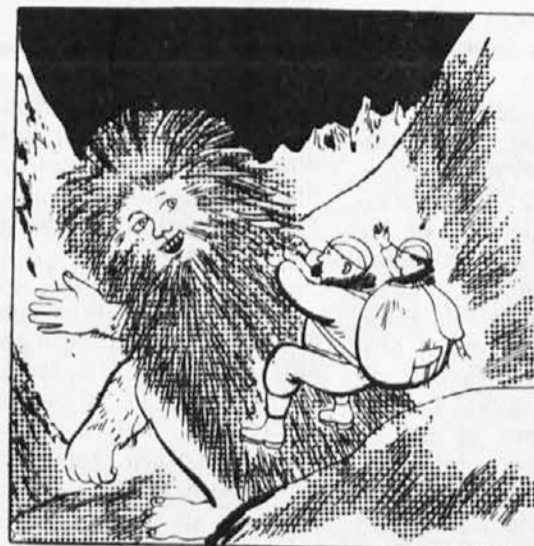
Jež je ubogal in se je umaknil še dlje od nje. Tedaj

pa: štrbunk! — In jež je padel na tla. Tako se je udaril, da ni nikdar več šel na drevo, pa tudi dandanes ne gre jež na drevo.

No, veverica je ostala vdovica in si je vzela veverščaka za moža.

Pa tudi z njim ni bila zadovoljna, tudi njega je porinila iz gnezda. Toda veveršček je bil pametnejši in ni padel na tla, temveč samo na prvo vejo. Tam se je prijel s krepeljci in se od tam prepiral z ženo.

Doslej se nista pomirila, zato pa kriči veveršček tudi dandanes na veverico, če se kje srečata.

65. Nad njimi je kraljeval nepremagljivi Mount Everest. Le ozko sedlo jih je še ločilo od strehe sveta. Tedaj je snežni velikan ukazal: «Hola, stric, sedite na moj hrbet. Fant, ti zlezi v nahrbtnik svojega strica. Tako, Miha, oprtajte nahrbtnik. Ponesel vaju bom na vrh». Stric je ubogal velikanov nasvet. Iz nahrbtnika na stričevem hrbtu je molela samo Matičkova glava. Velikan je pokleknil in tako pomagal stricu na svoj široki hrbet. Tu se je stric Miha krepko oprijel orjakovih las, ki so padali po mogočnih plečih.

66. «Dobro se držita», ju je opomnil velikan. Že je pričel plezati po strmi steni. Preskakoval je sklade nakopičenega ledu. Če je stric pogledal v prepace pod seboj, se mu je vrtele v glavi. Velikan se zanje sploh ni zmenil. «Pa bova le prišla na vrh», je zadovoljno brundal stric. «Dobro vodič in nosač je ta najin snežni prijatelj». Matiček je udobno sedel v nahrbtniku na stričevem hrbtu in je po stričevih nasvetih beležil podatke o višini, ugotavljal vrste oblakov in temperaturo. Velikan se je vzpenjal proti vrhu, ki so se mu hitro bližali.

67. Še en vzpon in velikan je obstal, prav nič zadihan ali utrujen na najvišjem vrhu sveta, Mount Everestu. Stric Miha skoro ni mogel verjeti, da sta resnično na vrhu. Matiček je bil neznanstvo zadovoljen, čeprav so mu od čepenja v nahrbtniku otrpnele noge. Velikan ju je previdno postavil na tla in ju molče opazoval. Vrh, na katerem so stali, ni bil prostoren. Stric Miha se je radovedno razgledoval naokoli, a prestopiti si ni upal. Nebo je bilo rahlo sivkasto, vendar je bilo čudovito stati na strehi sveta in se razgledovati po gorskem svetu. Pristrčno se je zahvalil velikemu vodiču in ga pogladil po gosti in dolgi bradi.

68. Močan veter je potnika majal sem in tja in bi ju gotovo odnesel, če ju močni gorjan ne bi držal za roke. Tako sta se lahko mirno predajala užitek ob pogledu na ledenike, ki so sijali v sivino dneva. Kmalu pa je gorski vodnik opomnil z gromkim glasom, da so se tresle skale: «Hej, prijatelja, misliti bo treba na vrnitev. Tu mi sicer še zmrzneta in kaj bom potlej počel z vama? Cas je tudi, da zopet sprostim burjo in uklenjene vetrove, da ne bodo podivjali v svojih jazbinah in povzročili plazov». «Takoj, sva že pripravljena!» je rekel stric.